

STORTINGET

Representantforslag 6 S

(2022–2023)

fra stortingsrepresentantene Ingvild Wettrhus Thorsvik, Abid Raja, Grunde Almeland,
Alfred Jens Bjørlo og Sveinung Rotevatn

Dokument 8:6 S (2022–2023)

**Representantforslag fra stortingsrepresentantene
Ingvild Wettrhus Thorsvik, Abid Raja, Grunde
Almeland, Alfred Jens Bjørlo og Sveinung Rotevatn
om en utredning av forlikrårdsordningen**

Til Stortinget

Bakgrunn

Forliksrådet er en av grunnsteinene i det norske rettsvesenet. Forliksrådet er tenkt å fungere som en lavterskel tvisteløsningsarena, som skal bidra til at ikke alle konflikter må tas til de ordinære domstolene. Det var et uttalt mål med tvistemålsreformen at flest mulig tvister kan bli løst utenfor domstolene. Dette formålet har blitt enda viktigere som følge av at sakskostnadene ved ordinær domstolsbehandling har økt med 92 prosent det siste tiåret, ifølge en delrapport fra Domstolkommisjonen. For mange er forliksrådet den eneste reelle tvisteløsningsarenaen de kan benytte seg av, grunnet kostnadene forbundet med å ta en sak til de ordinære domstolene. Økt bruk av konfliktløsningsmekanismer utenfor domstolene bidrar til billigere, raskere og mer effektiv konfliktløsning. Derfor bør mekanismer som forliksrådet styrkes og videreutvikles.

Enkelte av brukerne av forliksrådet opplever i dag at ordningen lider av mangler:

Den gjennomsnittlige saksbehandlingstiden i forliksrådene ved utgangen av oktober 2021 var på 107 dager. Dette er svært uheldig, da tvisteloven § 6-11 åpner for at behandlingen i forliksrådet innstilles ved krav fra en part dersom saken ikke er avsluttet innen tre må-

neder etter at forliksklagen ble forkynt. På denne måten vil ressurssterke parter kunne tvinge saker inn for domstolene nesten automatisk mange steder.

Det føres ikke årlig statistikk over avgjørelsene fra forliksrådet, noe som vanskeliggjør kontroll med organet. I 2018 ble det innhentet tall i forbindelse med arbeid med Prop. 133 L (2018–2019). Ifølge disse tallene endte kun 4 prosent av sakene med dom, og kun 6 prosent av sakene endte med forlik. De resterende sakene endte med fraværdom og innstilling. Til sammenligning blir ca. 75 prosent av sakene for husleietvistutvalget forlikt. Medlemmene av forliksrådet har ikke formell juridisk kompetanse. Saksleder av husleietvistutvalget er jurist med spesialkompetanse i husleierett, og utvalgene er sammensatt med medlemmer som har kompetanse i husleierett.

Formålet med forliksrådet er videre å legge til rette for mekling mellom partene. Forliksrådets medlemmer har imidlertid heller ingen formell meklingskompetanse. Mekling i forliksrådet fører sjelden frem: kun 6 prosent av sakene i 2018 endte med forlik. Det er også problematisk at samme medlemmer av forliksrådet opptrer som både mekler og dommer, noe som er i strid med god meklingsskikk.

Etter Den europeiske menneskerettskomisjon (EMK) art. 6 nr. 1 skal dommer inneholde en tilstrekkelig begrunnelse. I 2001 foretok Tvistelovutvalget en undersøkelse av om dommene avsagt i forliksrådet var tilstrekkelig begrunnet. Utvalget kom frem til at 21 prosent av dommene ikke oppfylte minstekravene som stilles til begrunnelse av dommer etter EMK. Dette ble også påpekt i NOU 1992:22 Domstolene i første instans. Tvistelovutvalget konkluderte med at kvaliteten på dommene som avsies i forliksrådene, samlet sett ikke var tilstrekkelig god.

I svar på skriftlig spørsmål fra representant Ingvild Wetrhus Thorsvik av 20. mai 2022 skriver justis- og beredskapsministeren at det ikke foreligger planer om en gjennomgang av forliksrådsordningen (Dokument nr. 15:2125 (2021–2022)).

Forslag

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen utrede forliksrådsordningen med sikte på å styrke og forbedre den. Utredningen skal se spesielt på

- hvorvidt dagens ordning ivaretar rettssikkerheten til borgerne

- eventuelt behov for formell juridisk kompetanse hos ett eller flere forliksrådsmedlemmer
- kompetansebehov hos forliksrådsmedlemmene, inkludert meklingskompetanse og juridisk kompetanse
- hvordan den lange saksbehandlingstiden kan reduseres
- hvorvidt tvisteloven § 6-11 fjerde ledd bør endres
- hvorvidt det bør innføres føring av årlig statistikk over forliksrådets avgjørelser, for å gjøre kontroll enklere
- hvorvidt dagens organisering av forliksrådet bør endres
- hvorvidt et forliksråd med eventuelt styrket juridisk kompetanse skal kunne behandle flere sakstyper enn i dag
- hvorvidt forliksrådets domsavsigelser ivaretar rettighetene etter EMK.

4. oktober 2022

Ingvild Wetrhus Thorsvik

Abid Raja

Grunde Almeland

Alfred Jens Bjørlo

Sveinung Rotevatn

